KOSHYS INSTITUTE OF MANAGEMENT STUDIES, BANGALORE
LIBRARY

AECC – 6.4

I Semester B.B.A./B.B.A.M./B.H.M./B.V.A.M./B.V.I.D./B.A.S.L.
Examination, February/March 2023
(NEP Scheme)
SANSKRIT
Nitishatakam of Bhartruhari, Grammar and Comprehension

Time : 2½ Hours Max. Marks : 60

Instructions : *1) Answer either in **Sanskrit/Kannada/English**.*
*2) Question No. **VI a** and **b** must be answered in **Sanskrit** only.*

I. समीचीनं उत्तरं चिनुत । (10×1=10)

ಸರಿಯಾದ ಉತ್ತರವನ್ನು ಆರಿಸಿ ಬರೆಯಿರಿ.

Select the correct answer.

1) नीतिशतकस्य कर्ता कः ?

अ) भामहः आ) सोमदेवः इ) भर्तृहरिः ई) गुणाड्यः

2) गौगर्दभः केन वारचितुं शक्यते ?

अ) दण्डेन आ) अन्कुशेन इ) पाशेन ई) शूलेन

3) पुरुषं के न विभूषयान्ति ?

अ) वस्त्राणि आ) हाराः इ) केयूराणि ई) पुष्पाणि

4) दौर्मन्त्र्यात् कः विनश्याति ?

अ) मन्त्रिः आ) सेवकः

इ) नृपतिः ई) राज्यम्

5) भूमिः कं इव नानाफलं फलति ?

अ) कामधेनुरिव आ) ऐरावतमिव

इ) वैडूर्यमिव ई) कल्पलतेव

6) नीतिशतके कति विधानि सन्ति ?

अ) द्वे आ) त्रीणि इ) चत्वारि ई) पञ्च

P.T.O.

Scanned with OKEN Scanner

7) अपण्डितानां विभूषणं किम् ?

अ) वाचालत्वं   आ) अर्धैर्यत्वं

इ) मौनं   ई) धैर्यत्वम्

8) भुवनश्रेणिं कः कहति ?

अ) गजः   आ) वृषभः   इ) शेषः   ई) भूमिः

9) विशेषज्ञः केन आराध्यते ?

अ) दुःखतरं   आ) सुखतरं

इ) दुःस्तरं   ई) ज्ञानतरं

10) सर्वे गुणाः किं आश्रयान्ति ?

अ) यशं   आ) काश्चनं   इ) पण्डितं   ई) कुलीनं

II. एकस्य प्रश्नस्य उत्तरं लिखत । (1×10=10)

ಒಂದು ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಉತ್ತರಿಸಿ.

Answer **any one** question.

1) भतृहरेः देशकालकृतीः अधिकृत्य प्रबन्धमेकं लिखत ।

ಭತೃಹರಿಯ ದೇಶ ಕಾಲ ಕೃತಿಯನ್ನು ಕುರಿತು ಪ್ರಬಂಧವೊಂದನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ.

Write an essay on place, date, works of Bhartruhari.

2) ''विद्यायाः महत्वम्'' वर्णयत ।

''ವಿದ್ಯೆಯ ಮಹತ್ವ''ವನ್ನು ವರ್ಣಿಸಿರಿ.

Explain the "Importance of Knowledge".

III. **द्वयोः** लघुटिप्पणीं लिखत । (2×5=10)

ಯಾವುದಾದರೂ **ಎರಡಕ್ಕೆ** ಲಘು ಟಿಪ್ಪಣಿ ಬರೆಯಿರಿ :

Write short notes on **any two** :

1) यशसः महत्वम्

2) दानस्य महिमा

3) मूर्खत्वम्

4) स्वाभिमानी लक्षणम् ।

IV. द्वयो: श्लोकयो: भाषान्तरं कृत्वा भावार्थं विशदयत । (2×6=12)

ಎರಡು ಶ್ಲೋಕಗಳನ್ನು ಭಾಷಾಂತರಿಸಿ ಭಾವಾರ್ಥವನ್ನು ವಿವರಿಸಿ.

Translate and explain **any two** of the following.

1) जाड्यंधियो हरति सिश्चतिवाचि सत्यं
   मानोन्नतिं दिशति पापमपाकरोति
   चेत: प्रसादयति दिक्षु तनोति कीर्तिं
   सत्सङ्गति: कथय किं न करोति पुंसां ।।

2) कृमिकुलचितं लालाक्लिन्नं जुगुप्सितं
   निरूपमरसप्रीत्या खादयन्खरास्थि निरामिषं
   सुरपतिमपि श्वा पार्श्वस्थं विलोक्य न शङ्कते
   न हि गणयति क्षुद्रो जन्तु: परि

3) अम्भोजिनीवन विहारविलासमेव
   हंसस्य हन्ति नितरां कुपितो विधाता
   न त्वस्य दुग्धजलभेदविधौ प्रसिद्धां
   वैदग्ध्यकीर्तिमपहर्तुमसौ समर्थ: ।।

4) क्षान्तिश्चेत्कवचेन किं किमरिभि: क्रोधोस्ति चेद्देहिनां
   ज्ञातिश्चेदनलेन किं यदि सुहृद्दिव्यौषधै: किं फलं
   किं सर्पै: यदि दुर्जना: किमु धनैर्विद्यानवद्या यदि
   क्रीडा चेत्किमु भूषणै: सुकविता यद्यस्ति राज्येन किम् ।।

V. द्वयो: सन्दर्भं विवृणुत । (2×4=8)

ಯಾವುದಾದರೂ ಎರಡನ್ನು ಸಂದರ್ಭಸಹಿತ ವಿವರಿಸಿ :

Explain with reference to context on **any two**.

1) मूर्खस्य नात्स्यौषधम् ।

2) ज्ञानलवदुर्विदग्धं ब्रह्मापि नरं न रञ्जयति ।

3) विशेषत: सर्वविदां समाजे विभूषणं मौनमपण्डितानाम् ।

4) यो न ददाति भुङ्क्ते तस्य तृतीया गतिर्भवति ।

Scanned with OKEN Scanner

VI. संस्कृत भाषया उत्तरं लिखत ।

a) पञ्चानां सन्धिं विभज्य नाम लिखत । (1×5=5)

1) योगीन्द्रः

2) महोन्नतिः

3) मैवं

4) देवर्षि

5) इत्येव

6) आगतासि

7) अरुणोदयः

8) नावसीदति

b) परिच्छेदं पठित्वा प्रश्नानां उत्तराणि लिखत । (5×1=5)

ಗದ್ಯಭಾಗವನ್ನು ಓದಿ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರಿಸಿರಿ.

Read the following passage and answer the questions.

संस्कृत साहित्ये रामायणम् आदिकाव्यमिति प्रसिद्धम् । आदिकविः वाल्मीकिः तस्य कर्ता । सः रामायणकयानायकस्य श्री रामस्य समकालीनः । रामायणस्य उत्पत्तिविषये काचन कथा बालकाण्डस्य आदिभागे विद्यते । एकदा वाल्मीकिः स्नानार्थं तमसा नदीं अगच्छेत् । तत्र तेन नद्याः अपरं तीरे वृक्षशाखायां क्रीडन्तौ क्रौञ्चपक्षिणौ दृष्टौ । तस्मिन्नेव क्षणे व्याधेन विद्धः क्रौञ्चः भूमौ निपपात । क्रौञ्ची सकुरुणं चुक्रोश । एतत् अवलोकयतः वाल्मीकेः मुखात् शापोक्तिः श्लोकरूपेण निर्गता ।

प्रश्ना :

1) संस्कृत साहित्ये किं काव्यं आदिकाव्यमिति प्रसिद्धम् ?

2) रामायणोत्पत्तिवृत्तान्तः कस्मिन् काण्डे वर्तते ?

3) वाल्मीकिना नद्याः अपरेतीरे कौ दृष्टौ ?

4) क्रोञ्चः किमर्थं भूमौ पपात ?

5) वाल्मीकेः मुखात् शापोक्तिः केन रूपेण निर्गता ?

Scanned with OKEN Scanner